

Beslutningsforslag nr. **B 69**

Folketinget 2019-20

Fremsat den 10. januar 2020 af Morten Messerschmidt (DF), Karina Adsbøl (DF), René Christensen (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Espersen (DF), Dennis Flydtkjær (DF), Marie Krarup (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning **om oprettelse af et forfatningsråd**

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at fremsætte lovforslag om oprettelse af et forfatningsråd, som muliggør, at et grundlovsmæssigt spørgsmål kan forelægges forfatningsrådet, hvis der er tilslutning fra mindst $\frac{1}{4}$ af Folketingets medlemmer, således at Folketingets behandling af grundlovsspørgsmål sikres uafhængighed af regeringen og regeringens embedsapparat.

Bemærkninger til forslaget

Ikke sjældent opstår der i folketingsarbejdet spørgsmål om forståelsen og fortolkningen af grundlovens ord. Det kan være i relation til udenrigspolitiske anliggender efter grundlovens § 19, forholdet til EU efter grundlovens § 20, spørgsmål om lovgivningens rækkevidde, grundlovens frihedsrettigheder eller andre områder, hvor der med rimelighed kan rejses tvivl om forståelsen af landets forfatning. Der findes ingen uafhængig instans, Folketinget kan henvende sig til for en uafhængig vurdering, medmindre man ønsker at ty til private konsulent- og advokathuse. I disse situationer har Folketinget alene mulighed for at forlade sig på Justitsministeriets vurderinger. F.eks. opfordrede folketingsmedlem Jens Rohde (RV) i oktober 2019 Folketingets jurister til at undersøge nærmere, hvorvidt regeringens lovforslag om at fratage fremmedkrigeres danske statsborgerskab var i strid med grundloven, jf. »De Radikale vil bremse hastelovforslag om fremmedkrigeres pas«, sn.dk, den 21. oktober 2019, men i virkelighedens verden er Folketinget helt afhængig af de vurderinger, der kommer fra regeringen.

Denne afhængighed synes af flere årsager ikke sund. Da det er Folketingets opgave af kontrollere regeringen og dens embedsførelse, synes det bekymrende, at Folketinget i vigtige, komplicerede sager ikke har mulighed for juridiske analyser fra uafhængig side. Ydermere bør det erindres, at det ikke hører til sjældenhederne, at Justitsministeriets forståelse af lovstof underkendes af domstolene. Mest kendt er tamilsagen, men en stribe sager af mindre offentlig interesse vil også kunne nævnes som eksempler på, at Justitsministeriets vurderinger ikke har været korrekte. I en tid, hvor lovstoffets kompleksitet forøges, og der således stilles stadigt højere krav til Folketingets medlemmer, hvis de skal kunne løfte kontrolforpligtelsen på forsvarlig vis, er der efter forslagsstillernes opfattelse brug for nye og forbedrede muligheder, som Folketinget kan benytte for at få belyst (især) forfatningsretlige problemstillinger.

Derfor foreslås det, at der oprettes et forfatningsråd til vurdering af grundlovsmæssige spørgsmål – ligesom det kendes fra Straffelovrådet og Retsplejerådet, der vurderer spørgsmål indenfor henholdsvis strafferetten og retsplejen.

Straffelovrådet blev nedsat i 1960 og består i dag af 11 medlemmer inklusive formanden, højesteretspræsident Thomas Rørdam. Straffelovrådet har navnlig til opgave efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om strafferetlige lovgivningsspørgsmål og principielle spørgsmål ved-

rørende fastsættelsen af administrative bestemmelser af strafferetlig karakter og den praktiske gennemførelse af kriminalpolitiske foranstaltninger (<http://www.justitsministeriet.dk/ministeriet/raad/straffelovraadet>).

Tilsvarende blev Retsplejerådet nedsat den 19. december 1961 og består i dag af 14 medlemmer inklusive formanden, højesteretsdommer Lars Hjortnæs. Retsplejerådet afgiver efter Justitsministeriets anmodning indstilling om ændringer i retsplejeloven med henblik på en reform af denne lovgivning. Rådet virker endvidere som rådgivende organ for Justitsministeriet med hensyn til retsplejebestemmelser i særlovgivningen og i internationale overenskomster samt vedrørende de principielle spørgsmål om fastsættelsen af administrative bestemmelser af retsplejemæssig betydning (<https://www.justitsministeriet.dk/ministeriet/raad/retsplejeraadet>).

Sagkyndige nævn til bistand for lovgivningsarbejdet er således en velkendt del af den danske tradition. I forlængelse heraf tilsigter nærværende beslutningsforslag at oprette et forfatningsråd, der med sagkyndige medlemmers bistand på begæring af Folketinget kan afgive en juridisk vurdering, der er uafhængig af regeringens embedsmænd. Dermed gives der bedre sikkerhed for lov kvaliteten og Folketingets vished om at agere inden for grundlovens rammer. For at sikre, at forfatningsrådet ikke udnyttes til politisk drilleri, men alene til belysning af vigtige politiske spørgsmål, foreslås det, at et grundlovsmæssigt spørgsmål kan forelægges forfatningsrådet, hvis der er tilslutning fra mindst ¼ af Folketingets medlemmer.

I Sverige har man siden 1909 haft et såkaldt lagråd, som foretager en juridisk kontrol af regeringens lovforslag, før de fremsættes i Riksdagen. Her består flertallet af medlemmerne af dommere fra Högsta Domstolen og Regeringsrätten, den øverste forvaltningsdomstol.

I Danmark foreslås det imidlertid, at sammensætningen sker ud fra den tradition, der kendes fra Straffelovrådet og Retsplejerådet, og at formanden for forfatningsrådet udpeges efter indstilling fra Højesterets præsident. Præsidenten kan selv sagt indstille sig selv, mens de øvrige medlemmer udpeges ud fra saglige kriterier af justitsministeren. For at sikre maksimal uafhængighed udpeges medlemmerne for en syvårig periode uden mulighed for genudpegning.

Skriftlig fremsættelse

Morten Messerschmidt (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et forfatningsråd.

(Beslutningsforslag nr. B 69)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.